

Enheten för regional tillväxt
Sara Johansson, 054-701 10 41
sara.johansson@regionvarmland.se

Miljödepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm
m.registrator@regeringskansliet.se
linnea.rosenlof@regeringskansliet.se

Remiss – Naturvårdsverkets och Boverkets redovisning av uppdraget att göra en utvärdering och översyn av utfall och tillämpning av de nya strandskyddsreglerna

Uppdraget

Boverket och Naturvårdsverket har haft ett regeringsuppdrag att göra en utvärdering och översyn av utfall och tillämpning av de nya strandskyddsreglerna. I uppdraget ingår att analysera och redogöra för vilka konsekvenserna kan bli om lättnader i strandskyddet vid mindre sjöar och vattendrag utanför högexploaterade områden införs. Identifiera och klargöra eventuella oklarheter i och tolkningsproblem med reglerna samt göra en analys av tillämpning och utfall av reglerna. Göra en analys av tillämpning och utfall av reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Analysera och redogöra för vilka konsekvenserna blir om kravet för i 7 kap. 18 d§ miljöbalken att dispens för en- eller tvåbostadshus endast kan ges om byggnaden lokaliseras i anslutning till befintligt bostadshus. Göra en analys av de nya strandskyddsreglernas konsekvenser för glesbygdens tillväxt- och utvecklingsmöjligheter i storstadsnära lägen. Myndigheterna ska vid behov även föreslå andra författningsändringar och andra åtgärder.

Boverket och Naturvårdsverkets slutsatser

Myndigheterna föreslår en författningsändring och att 7 kap. 18§ miljöbalken bör ändras så att det blir enklare att upphäva strandskyddet längs mindre sjöar och vattendrag, främst i områden med lägre exploateringsgrad.

Myndigheterna konstaterar att det finns stora lokala och regionala skillnader i tillämpningen av strandskyddet på grund av att hälften av länen tillämpar generella beslut om undantag från strandskyddsbestämmelserna, vilket leder till att tillämpningen i landet inte är enhetlig.

Myndigheterna fastslår även att det är för tidigt att säga om reglerna för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) har lett till

landsbygdsutveckling. LIS upplevs av såväl kommuner som Länsstyrelsen som oflexibelt och dessutom tolkas och definieras det på flera olika sätt. Det finns också en risk att kommunerna lägger för stort fokus på just LIS och därmed mindre på landsbygdsutveckling i ett vidare regionalt perspektiv. Boverket kommer därför att komplettera sin vägledning kring LIS under 2014.

Flera kommuner har påtalat problem vad gäller uppförande av enstaka en- eller tvåbostadshus inom glest bebyggda områden där bebyggelsestrycket är svagt, där det dessutom är svårt enligt gällande bestämmelser att peka ut LIS-områden. Myndigheterna har tittat på möjligheter att förändra förutsättningarna för att peka ut LIS-områden, men fastslår att detta problem inte blir löst genom att göra några sådana förändringar. Författningsändringen som föreslås kan dock bidra till att lösa delar av detta problem anser myndigheterna.

Boverket och Naturvårdsverket ser ett behov av att införa lättnader vid mindre sjöar och vattendrag, vilket ska gälla för sjöar som är mindre än en hektar och vattendrag som är som mest tre meter breda. Detta motverkar inte strandskyddets syften och kan leda till en ökad acceptans för strandskyddsbestämmelserna. Myndigheterna förespråkar i syfte att långsiktigt säkra strandskyddets syften att lättnader vid mindre sjöar och vattendrag prövas i enskilt fall istället för som generellt undantag i lag. För att få en mer enhetlig tillämpning över landet föreslås att åtgärder vidtas för att åstadkomma detta. En övergångsbestämmelse bör därför införas som medför att de generella förordnandena om undantag från strandskyddet upphör att gälla.

Region Värmlands yttrande

Det är positivt att Boverket och Naturvårdsverket har gjort denna översyn av strandsskyddsreglerna, men resultaten av utredningen kommer troligtvis inte att leda till en förenklad hantering eller en ökad förståelse och acceptans för strandskyddslagstiftningen. Denna utvärdering skulle därför behöva fördjupas ytterligare.

Utredningen har synliggjort de problem och olikheter kring strandskyddslagstiftningen som finns över landet, vilket i sig är positivt, men sådana olikheter kommer troligtvis att finnas oavsett lagstiftning eftersom såväl kommunernas förutsättningar som hanteringen av fysisk planering skiljer sig åt över landet.

Lagstiftningen kring strandsskyddsreglerna är idag effektiv som förbudslagstiftning i syfte att skydda miljöer i strandnära områden, men det innebär också att den utgör ett stort hinder för utvecklingsmöjligheterna, såväl på landsbygd med svagare bebyggelsestryck som i mer högexploaterade områden. Nuvarande lagstiftning förhindrar idéer kring byggnation och annan utveckling i så tidiga skeden att många frågor aldrig ens kommer till prövning. Upphävning av strandskyddet genom detaljplan upplevs dessutom av kommunerna som besvärlig och förutsättningarna för att få detaljplanen att vinna laga kraft som osäkra, vilket gör att kommunerna många gånger väljer en annan utvecklingsriktning än att gå vidare med planer i strandskyddade områden. Reglerna utgör därmed en mycket hämmande faktor för utvecklingsmöjligheterna i kommunerna.

Ett viktigt påpekande som myndigheterna gör, vilket Region Värmland delar, är dock att det är viktigt att se på landsbygdsutveckling i ett vidare regionalt perspektiv och att LIS är ett av flera sätt att nå tillväxt och utveckling på landsbygden, där bland annat service, tillgänglighet och bredband också är viktiga parametrar. Det är dock ändå viktigt att poängtera att det är viktigt för kommunerna i ett län som Värmland att kunna erbjuda attraktiv mark för både bostadsbyggande och näringsverksamhet och att inflyttning av såväl människor som företag skapar tillväxt och utveckling. Möjligheterna för att kunna planera för detta försvåras dock för kommunerna genom att strandskyddsreglerna uppfattas som krångliga, ensidigt utformade och hämmande.

Det är dock positivt att Boverket avser att komplettera sin vägledning för LIS under 2014, för att underlätta så att definitionerna och tolkningarna av såväl landsbygd som landsbygdsutveckling.

I den föreslagna författningsändringen som ska gälla mindre sjöar och vattendrag föreslås att generella beslut om lättnader ska upphöra att gälla och att dessa ska ersättas med nya generella avstegsbeslut. I Värmland har ett generellt undantag tillämpats under en lång tid och detta bedöms fungera tillfredsställande, då det har underlättat hanteringen av strandskyddsärenden och inte påverkat strandskyddet negativt. Region Värmland instämmer i bedömningen att det kan uppfattas som orimligt att strandskyddet ska fortsätta gälla generellt för mindre sjöar och vattendrag som inte har betydelse för strandskyddets syften. Dagens system i Värmland omfattar betydligt fler sjöar och vattendrag än utredningens förslag som enbart omfattar sjöar motsvarande 1 hektar. Den föreslagna storleken på sjöar och vattendrag bör därför utredas ytterligare för att kunna omfatta även större sjöar och vattendrag.

Istället för att inventera samtliga vattendrag och sjöar som kan bli aktuella för avsteg från strandskyddet vore det bättre att utreda vilka områden som kan behöva ett förstärkt skydd.

REGION VÄRMLAND

Gunnar Tidemand

Regiondirektör